

‘Che ... Fidel ... eten!’

Namen van huisdierduo's

Wie heeft er huisdieren waarbij je aan de namen kunt zien dat het duo's of trio's zijn? Dat was de vraag die *Onze Taal*-lezeres Tony Kornman in het juninummer stelde. De respons was overweldigend.

Redactie *Onze Taal*

Viktor en Rolf, Grijpstra en De Gier, Simon en Garfunkel, Ronald en Frank de Boer ... Wie kent ze niet? Het zijn de namen van overbekende modeontwerpers, tv-rechercheurs, zangers en voetbalbroertjes. Maar ze komen ook in een heel andere hoedanigheid voor. Viktor en Rolf zijn bijvoorbeeld ook de namen van twee katten, Grijpstra en De Gier zijn twee honden, Simon en Garfunkel vormen een goudvisduo en Ronald en Frank de Boer zijn twee hamsters.

Het zijn namen die werden ingestuurd als reactie op de lezersbrief van Tony Kornman uit Purmerend, in het juninummer van *Onze Taal*. Zij reageerde op haar beurt op een artikel over dierenamen dat twee maanden ervoor in *Onze Taal* stond. De auteurs van dat stuk ('Tarrzan ... hierrr') hadden wetenschappelijk onderzoek verricht naar honden- en kattenamen, waarbij ze

zich hadden gebaseerd op de zogeheten Petbase. Dat is een database waarin de namen (en andere gegevens) staan van alle dieren die in Nederland bij die organisatie zijn gechipt. Maar die database zegt ook niet alles. Sommige dieren horen bij elkaar, en dat valt lastig te herleiden met Petbase. De namen Para, Stoffer en Maja zijn bijvoorbeeld behoorlijk nietszeggend als je niet weet dat er bij hen in huis ook een Plu, Blik en Inca wonen. Kornman stelde voor ook die namen te inventariseren.

Zeker nadat de oproep was herhaald in *Taalpost* (de elektronische nieuwsbrief van *Onze Taal*), het *AD* en op RTV Noord-Holland, liep het storm. Bijna vijfhonderd duonamen ontvingen we. Het zijn er natuurlijk lang zo veel niet als de 85.000 honden- en kattenamen uit Petbase, en wetenschappelijke conclusies zijn er dan ook niet te trekken uit de nieuwe inventarisatie, maar één ding maakte de respons overduidelijk: het is een onderwerp waar mensen uitgebreid en smakelijk over kunnen vertellen. Iedereen die heeft gereageerd willen we hierbij hartelijk danken voor alle fraaie namen en mooie anekdotes.

■ DIERENASIEL

Veel huisdierduo's zijn ooit begonnen als single, zo ook in het huis van Geerke Simons uit Apeldoorn, die haar eerste kater Vincent van Gogh noemde vanwege "een gek oortje". Toen de tweede kat erbij kwam, werd dat als vanzelf Theo

van Gogh. En evenzo was er eerst Pi (de "onberekenbare kat" van een wiskunde-studente) en daarna pas Poe. Eerst de kat Mercedes (in Spanje een gebruikelijke voornaam), toen Porsche. Eerst de kat Sien (een afkorting van Sidonia), toen Ot. En eerst de kat Dieuwertje (gewoon "een leuke naam"), en later pas Blokkie.

Maar de meeste duonamen worden wel degelijk tegelijkertijd gekozen, bijvoorbeeld bij dierenasiels die willen laten zien welke dieren niet zonder elkaar kunnen, en in lokale kranten nogal eens oproepen zetten als: "Jazz & Blues moeten samen geplaatst worden."

■ PELE EN CRUIJFF

De genoemde voorbeelden maken het al duidelijk: veel van de dieren zijn vernoemd naar zaken en personen die ook in het dagelijks leven een sterke tweeenheid vormen, zoals Asterix en Obelix (o.a. katten, goudvissen), Peppi en Kokki (katten, konijnen), Sjors en Sjimmie (honden, katten), Black en Decker (konijnen, vissen, katten), Tarzan en Jane (katten), Bonnie en Clyde, Hamer en Sikkie (allemaal honden), Rep en Roer, Tot en Met, en Spic en Span (allemaal katten). Van de katten, konijnen en goudvissen die zo heten, weet de buitenstaander gelijk: die horen bij elkaar.

Daarnaast zijn er ook stelletjes zoals Che en Fidel (katten), Jacob en Joost (ook katten, naar Jacob Cats en Joost van den Vondel), Sjekkie en Pilsje (katten) en Courgette en Aubergine (kip-

pen). Die zijn als duo iets minder onafscheidelijk of prototypisch, maar hebben voor de baasjes een groot voordeel: in het geval van gezinsuitbreiding zijn nieuwe namen makkelijk gevonden. Bij Pele en Cruijff laat zich bijvoorbeeld makkelijk nog een Maradona plaatsen, en wie weet ook nog wel een Zidane. En zo weet Ineke Körmeling, de eigenares van de katten Pluto, Mars en Jupiter, nu al waar ze straks aan toe is: “Mijn man heeft astronomie als hobby; een volgende poes gaat Luna heten.”

■ KETTINGHARTJES

Zoals kettinghartjes wel gesplitst worden door geliefden om hun verbondenheid te tonen, zo gebeurt dat op soortgelijke wijze met de namen van huisdieren. Woorden en bekende namen worden in stukjes gehakt en verdeeld over de verschillende beesten. Zo heeft de tennisster Arantxa Sánchez haar twee hondjes naar verluidt Roland en Garros genoemd, naar het toernooi dat ze tot driemaal toe won. Meer voorbeelden:

- gesplitste namen: Coco en Chanel (o.a. schapen, katten), Speedy en Gonzales (cavia's), Mona en Lisa (katten, konijnen), Micky en Jagger, Romy en Schneider (katten), Abel en Tasman (honden), Edgar en David, Jimi en Hendrix (vissen) en Gaius, Julius en Caesar (een goudvistrion).
- gesplitste woorden: Par en Kiet (vogels), Poe en Zen (twee katten, inderdaad), Salmo en Nella (kippen), Pier en Anja (goudvissen), Maxi en Koesie (cavia's), Abri en Koesje (muizen), Ko en Nijn (zie voor deze konijnen ook de top-twintig), Filo en Sofie (Russische dwerghamsters), Noot, Mus en Kaat (honden) en Sim, Sala en Bim (koeien).

Onlangs waren zulke namen zelfs in het nieuws. Zo werden de twee parkieten van iemand die een bommelding had gedaan, op hun opvangadres Bom en Melding genoemd. En twee in Diergaard Blijdorp geboren tijgers kregen de namen Gio en Vanni, naar oud-Feijenoorder Giovanni van Bronckhorst.

En dan zijn er ook nog de rijmduo's (zoals de katten Tijgertje en Krijgertje, Pico en Mico, en Punkie en Junkie) en andere huisdieren die door klank met elkaar verbonden zijn: Rim en Ram, Jip en Jap, Timmie en Tommie, en Punkie en Ponkie – ook allemaal kattenduo's.

■ LIBI EN DO

Wat zeggen de namen over de huisdieren? Niet bijster veel, eigenlijk. Oké, in-

cidenteel wordt er weleens een duo vernoemd naar de kleur van hun vacht, zoals de witte en zwarte katten Ebony en Ivory, ook bekend van het liedje uit 1982 van Paul McCartney en Stevie Wonder. En soms klinkt inderdaad iets door van de herkomst van dieren, zoals bij de katten Sietse en Hielke, die genoemd zijn naar de Friese tweeling uit de kinderboekenserie *De Kameleon* omdat ze ooit uit een Fries asiel gehaald werden.

Maar meestal is enige overeenkomst tussen de beesten en hun namen eerder een meevaller dan opzet. Zo schrijft J.C. Schulp-van Wijngaarden over haar katten Aagje en Betje (genoemd naar het beroemde schrijversduo Aagje Deken en Betje Wolff): “De namen had ik al bedacht bij het uitkiezen. Toen ze gebracht werden, kwam de ene poes meteen uit de mand en ging de kamer onderzoeken. Dus dat was Aagje.”

Waar de namen dan wel iets over zeggen? Over de naamgevers zelf natuurlijk. Over hun eigenlijke verlangens bijvoorbeeld (het baasje van Harley en Davidson: “een echte kan ik mij niet veroorloven”) of de dingen die ze anderen toewensen (zo werd het muizen-duo Libi en Do in 1968 als huwelijks-geschenk gegeven door medestudenten van de bruidegom).

Of de namen onthullen de snode plannen die de eigenaren lijken te hebben met de dieren. Zo is er een varkens-duo dat Carbo en Naatje heet en twee soortgenoten heten Koot en Letje. Verder zijn er twee konijnenduo's die Eerste en Tweede Kerstdag heten. En voordat de eigenaar van Liberté, Égalité en Fraternité wroeging kreeg, heetten zijn kippen Provençale, Curry en Tandori.

Maar de namen zeggen uiteindelijk vooral alles over de culturele interesses van de baasjes, én over hun gevoel voor humor. Heten je goudvissen Thomasvaer en Pieternel (naar de personages uit een zeventiende-eeuwse klucht)? Of zijn je katten genoemd naar de mythologische figuren Castor en Pollux? Zulke highbrownamen hebben niet alleen iets grappigs voor levensvormen die zich beperken tot 'blub' en 'miauw', maar en passant laten ze ook zien dat je niet helemaal van de straat bent. En noem je je goudvissen Jansen en Janssen? Je hamsters Hepie en Hepie? Tja, praktisch is het bepaald niet, maar het is wel lekker gek.

Het is eigenlijk allemaal van het soort meligheid dat we kennen sinds de jaren zeventig, toen Fred Oster in zijn *Wiekentkwis* cavia's als André van Duin en Mieke Telkamp door een doolhof liet hobbelen.

■ DOOD

Tot slot: aan alle duo's komt een eind. Soms in één klap, bijvoorbeeld door een nare schimmel in het aquarium. Maar meestal gaan de beestjes één voor één. Tijdens ziekte kun je de namen misschien nog aanpassen, zoals de eigenaar deed van de goudvissen Wel-lus en Nietus; toen die eerste een tumor bleek te hebben, werd dat Gezwel-lus en Nietus. Maar wat moet je met je duo dat voorgoed is gehalveerd?

Meestal gaan Jul, Gomorrah en Ernie dan maar gewoon in hun eentje voort, soms ook wordt er na verloop van tijd weer nieuw gezelschap gezocht voor de achtergebleven dieren. Zo schrijft Berthe Bogers over de katten Buona en Sera (Italiaans voor 'goedenavond', waarbij *Sera* een beetje uitgesproken wordt als 'sierra'): “Toen Buona was overleden, kwam er een nieuwe kat bij: Leone.” En zo werd het einde van het ene stel het begin van een nieuw duo. ■

Top-twintig van duonamen

Als je kijkt welk woord het meest voorkomt in duonamen (op het voegwoordje *en* na, natuurlijk), dan zou Whisk(e)y bovenaan eindigen (in combinatie met Wodka, Gin, Baileys, Brandy, Sherry, Soda en Rum), met Caesar op nummer twee (komt voor met de namen Cleopatra, Nero, Gaius, Julius en – de vrouwelijke variant – Julia).

Als vaste combinaties werden de volgende namen het meest ingestuurd:

1. Donder en Bliksem
2. Ko en Nijn
Ot en Sien
4. Jut en Jul
Sjors en Sjimie
6. Jip en Janneke
Urbi en Orbi
8. Bert en Ernie
Black en Decker
Castor en Pollux
Chip en Dale
Coco en Chanel
Jansen en Janssen
Mickey en Mouse
Oedi en Poes
Porgy en Bess
Sam en Moos
Snuf en Snuitje
Tom en Jerry
Zout en Peper